

MAAILMAN PYHÄT KIRJAT I

TAO-TE-KING

L A O - T S E

M Y S T I C A

TAO-TE-KING

TAMPERE
TAMPEREEN SENTRAALIKIRJAPAINO 1925

DIGITALISOITU NÄKÖISPAINOS 2006

MAAILMAN PYHÄT KIRJAT

VALIKOIMA SUOMENNOKSIA

TOIMITTANUT

PEKKA ERVAST

I

TAO-TE-KING

KIRJOITTANUT

LAO-TSE

HELSINGISSÄ MYSTICA

TOIMITTAJAN HUOMAUTUS.

Nämä suomennokset ovat vaatimattomia yrityksiä tutustuttaa suurta yleisöä varsinkin itämaiden vanhoihin uskontoihin, henkeviin ajattelijoihin ja syvällisiin tietäjiin. Ne voivat olla totuuden etsijöille avuksi heidän tutkimuksissaan ja saavuttanevat muittenkin kirjallisuuden ystävään myötätunnon — ellei suomennetun muotonsa, niin ainakin alkuperäisen sisältönsä puolesta.

Niille, jotka iloitsevat viisaista ajatuksista, kenen tulkitsemia lienevätkään, jotka näkevät Jumalan sormen jälkiä kaikkien aikojen henkisissä pyrkimyksissä ja jotka sydämestään soisivat, että maapallon kansat ojentaisivat toisilleen auttavankäden, — niille nämä suomennokset omistetaan,

P. E.

TAO-TE-KING

KIRJOITTANUT

KIINALAINEN FILOSOFI

LAO-TSE

7:NNELLÄ VUOSISADALLA E. KR.

LÄNSIMAALAISTEN TULKINTOJEN MUKAAN

SUOMENTANUT

PEKKA ERVAST

HELSINGISSÄ 1925
MYSTICA

TAO-TE-KING.

Kiinalla on nykyään kolme valtion tunnustamaa uskontoa, Konfutsenusko, Taoismi ja Buddhan oppi, mutta niistä voidaan ainoastaan ensimmäistä pitää varsinaisena valtionuskontona; toiset kaksi ovat pikemmin luvallisten lahkojen asemassa. Valtion kouluissa opetetaan Konfutsen oppia ja julkisissa tutkinnoissa on taoisten ja buddhalaisten kielletty kilpailemasta konfutselaisten kanssa. Luonnollista onkin, että Konfutsen yksinomaan maallista ja käytännöllistä elämää silmälläpitävä oppi paremmin sopii valtion virkamiehille ja niille kiinalaisille, joiden elämänharrastukset ovat »realistista» laatua. Ja kiinalainen luonne lieneekin yleensä taipuvainen ulkomaaiseen huomaavaisuuteen ja älykkyyteen; onhan kiinalainen »viekkkaus» käynyt miltei sananparreksi. Ei niin ollen ihmetytä, jos kiinalainen mandariini sanoo taoisteja ja buddhalaisia tyhjämpäiväisiksi lahkolaisiksi, jotka eivät käytännöllisi-

sessä elämässä ole miksikään hyödyksi, he kun »ajattelevat vain tulevaista elämää»¹⁾). Semmoinen arvostelu ei itse asiassa merkitse mitään, sillä samalla tavalla nimitetään täällä länsimailla »haaveilijoiksi» ja »idealisteiksi» niitä ihmisiä, jotka etsivät syvempää tietoa elämästä kuin sitä, mitä tavalliset oppikoulut tarjoavat.

Epäilemättä Konfutsen oppi on jaloa oppia, ja jos Kiinan kansa noudattaa sen Mestarin neuvoja suuremmalla hartaudella kuin esim. kristikunta Jeesuksen käskyjä, silloin Kiinan kansa on tunnustettava onnelliseksi ja viisaaksi kansaksi. Sillä joskaan Konfutse ei sanonut tietävänsä mitään Jumalasta, sielusta ja näkymättömästä maailmasta, joskin hän selitti olevan parasta jättää ne kysymykset rauhaan, oli toiselta puolen hänen siveysoppinsa kristallinkirkkaan ylevä ja viisas, mikä todistaa hänen hyvin tietäneen, että jalo elämä on ainoa tie tosi tietoon. Konfutse lausui vuosisatoja ennen Kristusta tuon kultaisen säännön: »mitä ette tahdo, että toiset teille tekisivät, sitä älkää te heille tehkö»; ja viisaita ovat epäilemättä seuraavatkin neuvot: »jos hallitsija hal-

1) Vrt. Pung-Kwang-Jun kirjoitusta konfutsianismista kirjassa „Världens första allmänna religionsmöte i Chicago 1893”. I osa, siv. 258—303.

litsee ilman laillista pohjaa, ei hänen sanojaan mielellään totella. Jos ei hänen sanojaan mielellään totella, ei valtion asioita säännöllisesti toimiteta. Jos ei valtion asioita säännöllisesti toimiteta, ei juhlamenoilla eikä soitolla voi olla vaikutusta. Jos ei juhlamenoilla eikä soitolla ole vaikutusta, ei oikeus pääse oikeaan arvoonsa. Jos ei oikeus pääse oikeaan arvoonsa, on kansa viimein joutuva epätietoiseksi siitä, mitä pitää tehdä». Puhtainta ihanteellisuutta ilmaisee hänen seuraava mietintönsä: »jos on olemassa hyve, jota en ole toteuttanut, jos on olemassa tutkinon aihe, jota en ole ehtinyt täydellisesti tutkia, jos on olemassa vanhurskas teko, josta minulla on ollut tietoa, vaikken ole ehtinyt sitä suorittaa, jos on olemassa vika, josta en ole voinut vapautua, — kas siinä jotakin, joka todella tuottaa minulle surua.»¹).

Kuitenkin Konfutsen oppia filosofiseen sisältöönsä nähden voi pitää pikemmin materialistisena, jota vastoin taoismi edustaa Kiinan kansan puhtaasti henkisiä ja mystillisiä pyrintöjä. (Buddhanoppi, kuten tiedämme, on indialaisia synty-

¹) Ken haluaa enemmän tietää Konfutsesta ja Kiinasta yleensä, lukekoon Kalle Korhosen arvokkaan teoksen „Kungfutsen Suuri Oppi”. Helsingissä 1921, Otava.

perää). Taoismin perustaja oli *Laotse* niminen viisas, joka eli samaan aikaan kuin Konfutsekin, siis seitsemännellä vuosisadalla ennen Kristusta.

Laotsen elämänvaiheita ei tarkoin tunneta. Hänestä tiedetään parhaasta päästä vain, että hän myöhemmässä iässään oli kuninkaallisen kirjaston hoitaja Kaossa. Tämän virkansa hän kuitenkin jätti, vetäytyäkseen yksinäisyyteen mietiskelemään. Loppuikänsä hän sitten vietti Hsien-Kun solassa Ling-Paon piirikunnassa. Hänen kuolemastaan ei tiedetä mitään.

Kerrotaan, että Laotse olisi kirjoittanut tuhat kirjaa, 930 kirjaa siveysopista ja uskonnosta ja 70 magiasta¹⁾. Tavallisesti otaksutaan kumminakin, että hän on jättänyt jälkeensä ainoastaan yhden teoksen, n. s. *Taoteking'in*, joka sisältää hänen oppinsa ytimen ja jota yleisesti pidetään taonuskon pyhänä kirjana. Sanotaan Laotsen kirjoittaneen sen vanhoina päivinään, juuri ennen kuin hän kokonaan vetäytyi pois maailman melusta. Mutta tämäkään kirja ei ole säilynyt jälki-maailmalle alkuperäisessä muodossaan. Pari vuosisataa ennen kristittyjen ajanlaskua yritettiin hävittää olemattomiin koko silloinen kiinalainen kir-

¹⁾ H. P. Blavatsky, *Salainen Oppi*. I osa, siv. 8—9.

jallisuus, jotta historia voisi alkaa uudestaan, kun Kiina oli yhdistynyt suureksi keisarikunnaksi. Vaikkei yritys polttaa kaikkia kirjoja olisi onnistunutkaan, olivat kuitenkin myöhemmät oppineet tilaisuudessa mielin määrin muuttelemaan vanhoja teoksia ja tekemään niihin lisäyksiä. On siis luultavaa, että Taotekingkin on jonkun verran kärsinyt tästä parantelemishalusta¹⁾). Yhtä kaikki voimme saada siitä käsityksen Laotsen syvämielteisestä ja henkevästä elämäkatsomuksesta.

Taoteking ei ole mikään laaja teos. Se sisältää tuskin 5,000 sanaa. Mutta ajatukset ovatkin niin keskitettyjä ja niin lyhyeen muotoon puettuja, ja alkuteksti on niin vaikeatajuista, että M. Stanislas Julien esim. kääntäessään kirjaa ranskankielelle oli pakoitettu käyttämään apunaan enemmän kuin 60 kiinalaista kommentaariota eli selittävää teosta. Ja kuitenkin epäilemättä kiinalaiset ja japanilaiset taoistit voisivat tehdä paljon korjauksia eurooppalaisiin käännöksiin.

Nimi Taoteking on muodostettu kolmesta sanasta: *tao*, *te* ja *king*. King merkitsee »pyhä

¹⁾ H. A. Giles, Chuang Tzu, translated from the Chinese, siv. VII-XXVIII.

kirja»¹). Te merkitsee »toteuttaminen, tehtävä, hyve» ja vastaa sanskritinkielessä sanaa *dharma*. Profaanisena sanana tao merkitsee »tie», mutta pyhänä sanana se on jumaluuden nimitys ja semmoisena vaikea kääntää toiselle kielelle. Milloin se tarkoittaa ehdotonta jumaluutta, milloin nähtävästi sitä ilmennyttä Jumalaa, jota esim. Johanneksen evankeliumi nimittää logokseksi. Se vastaa siis filosofian määrittelemätöntä jumaläkäsitettä ja samalla uskonnon elävää Jumalaa, jonka tuntemiseen ihminen voi päästä omassa hengessään. Tao onkin tämän nojalla myös »tie» Jumalan luo ja taoteking-nimen voisi suomentaa näin: »kirja, joka puhuu Jumalan luo vievästä hyveen tiestä» eli »hyveen tien kirja». Näin on sen englannin kielelle kääntänyt Mr. Walter R. Old, jonka käännöstä muuten suomennettaessa on parhaasta päästä noudatettu²). M. Julien sitä vastoin erottaa toisistaan sanat tao ja te ja kääntää »viisauden ja hyveen kirja». Samoin tekee

¹) Muutamat ääntävät ja kirjoittavat dshing (esim. K. Korhonen kirjassaan „Kungfutsen Suuri Oppi”).

²) The Book of the Path of Virtue or a version of the Tao-Te-King of Lao-Tze, the Chinese Mystic and Philosopher, by Walter R. Old. Madras, Indian Section of the Theosophical Society, 1894.

Erik Folke ruotsinnoksessaan: »boken om tao och te»¹⁾). Voisimmehan myös suomentaa »Jumalaan vievän tien ja sen toteuttamisen» tai »kai-dean tien ja sen kulkemisen kirja». Kokenut mystikko silloin helposti ymmärtää, mitä nimi sisältää.

Emme tahdo tässä edeltäkäsini tehdä selkoa tämän merkillisen kirjan sisällyksestä. Lukijamme nauttikoot itse sen hämmästyttävistä aforismeista ja paradokseista, sen sattuvista vertauksista ja syvällistä tietoa uhkuvista ajatuksista. Milloin lause ensin tuntuu hämärältä ja vaikeatajuiselta, selviää tarkoitus mietiskelyn jälkeen; joskus olemme rohjenneet liittää tekstiin muistutuksen.

Taoteking ei ole suomalaiselle yleisölle tuntematon teos. Käsillä oleva käännös julkaistiin aikakauslehdessä *Omatunto* vuonna 1907 ja ilmestyy nyt kirjana jonkun verran korjatussa muodossa.

P. E.

¹⁾ Främmande religionsurkunder, utgivna af Nathan Söderblom, III osa.

HYVEEN TIEN KIRJA.

1.

TAON MÄÄRITYS.

Se Tao, jota voidaan määritellä, ei ole Ikuisen Tao.

Se nimi, joka voidaan mainita, ei ole Taon todellinen nimi.

Se Tao, joka oli ennen taivasta ja maata, on nimetön ei-olevainen. Nimellinen olevainen on kaikkien olioiden Äiti.

Sentähden ihminen etsii ei-olevaisen Ensimmäistä Mysteriota, kun olevainen näyttää hänelle, mitä ei-olevaisesta on syntynyt.

Olevainen ja ei-olevainen ovat yhtä kaikessa muussa kuin nimessä.

Tätä näennäisten vastakohtien samaisuutta minä nimitän Syvyydeksi, suureksi Pohjattomuudeksi, Kummastuksen Avonaiseksi Oveksi.

2.

TÄYDELLISEKSI TULEMINEN.

Kun maailma puhuu kauneuden kauneudesta, silloin on rumuuskin samassa määritelty.

Kun hyvyys nähdään hyväksi, on pahakin heti selvänä.

Siten olevainen ja ei-olevainen kumpikin herättää toisen esiin; samoin kuin vaikea ja helppo, kaukainen ja läheinen, korkea ja matala, kimakka ja kumea, edellä kulkeva ja jälessä seuraava.

Viisas on ainoastaan tekemisissä sen kanssa, mikä on ennakkoluulotonta.

Hän opettaa käyttämättä sanoja; hän työskentelee ponnistamatta; hän valmistaa omistamatta; hän toimii etsimättä toiminnan hedelmiä; hän suorittaa työnsä valmiiksi ottamatta lainaa; ja kun ei hän väitä mitään omakseen, ei voi sanoa hänen milloinkaan menettävän mitään.

3.

IHMISTEN TYYNNYTTÄMINEN.

Kateus vältetään, kun ei tehdä eroa ihmisten välillä ansion nojalla.

Varkaus estyy, kun ei kalleuksiin panna arvoa.

Rauhaisana pysyy mieli, kun ei etsitä aistimien kiihdykkeitä.

Siten viisas hallitsee, vapauttamalla sydämensä himoista; antamalla vatsalleen tarpeeksi tyydytystä, lihaksilleen lepoa ja vahvistusta luillensa; varjelemalla maailmaa pahan tiedolta ja siten sen himoilta ja pelottamalla pahan tietäjiä sitä käyttämästä.

Ei-toimintansa kautta hän toimii ja siten hän kaikkia hallitsee¹).

¹) Vrt. Bhagavad-Gitâ eli Herran laulu, viides keskustelu: "Toiminnasta kieltäytymisen tie". Siv. 70—76.

4.

SYYTÖN.

Tao on rajaton; sen syvyys on kaiken olevaisen alku.

Se tekee särmäiset kappaleet pyöreiksi; se saa aikaan järjestyksen epäjärjestyksestä; se pimentää loistavuuden, se on kokonaan hiljaa ja puhdas.

En tiedä, kuka sen synnytti. Se on vanhempi Jumalaa.

5.

TYHJYYDEN ARVO.

Ei taivas eikä maa tunne erityistä mieltymystä; ne pitävät kaikkia ihmisiä ja olioita pyhinä uhrikuvina¹).

Viisas ihminen ei tee mitään eroa; hän pitää kaikkia ihmisiä oliona, jotka ovat tehdyt pyhiä tarkoituksia varten.

Taivaallinen avaruus on kuin palkeet; vaikka se ei sisällä mitään kiinteätä, ei se milloinkaan sorru kokoon, ja mitä enemmän se joutuu liikkeeseen, sitä enemmän se synnyttää.

Mutta paisunut ihminen tyhjentyy pian.

Itsehillintää parempi ei ole mikään.

¹) Oik. oljesta tehtyinä koirina, joita käytettiin uhritoimituksissa kuivana vuoden aikana. Logoksen eli luovan jumalan tajunnalle koko ilmennyt elämä, ihmiset, jumalat, eläimet ja „elottomat” oliot esiintyvät vain hänen uhrautumisestaan syntyneinä ajatuskuvina.

6.

OLIOIDEN ALKU.

Kuten laakson virta, niin olevaisen perusolemuskin on kuivumaton.

Minä sanon sitä Äitisyvydeksi.

Äitisyvyyden liikuntoa sanon taivaan ja maan synnyttäjäksi.

Ainiaan se pysyy, ja liikkuu ilman päämäärää¹⁾.

¹⁾ Tässä tulee mieleen indialaisen sankhya-filosofian käsitys prakritin eli aineen alati luovasta naisellisesta perusolemuksesta.

7.

VALON SALAAMINEN.

Sekä taivas että maa pysyvät kauan aikaa.

Se mikä saattaa ne niin kestäviksi, on niiden välinpitämättömyys pitkästä elämästään.

Sentähden ne pysyvät.

Siten viisas, joka on itsestään välittämätön, kuitenkin on suurin ihmisten joukossa; ja vaikkei hän huolehdi itsestään, hän kuitenkin säilyy.

Hän on kaikkein epätsekkäin ja sentähden — kaikkein paraimmassa turvassa.

8.

HUOKEA LUONTO.

Suurin hyve on kuin vesi.

Vesi on kaikkeen hyvä.

Se pääsee pääsemättömmimpiinkin paikkoihin vaivatta.

Sentähden se on Taon kaltainen.

Se on hyveellinen niinkuin sydän olemalla syvä.

Antamalla itsensä alttiiksi on sillä rakkauden hyve.

Se on hyveellinen kuin puhe olemalla luotettava.

Se on hyveellinen kuin hallitus puhdistessaan ja järjestäessään.

Se on hyveellinen kuin palvelija kyvykkyydessään.

Se on hyveellinen kuin toiminta saapumalla aina oikeaan aikaan.

Ja koska se ei kilvoittele, ei sillä ole vihamiehiä.

9.

YHDENVERTAISUUDEN RAKENTAMISTA.

On parasta pidättäytyä rikkauden tavoittelemisesta.

Alituinen käytteleminen ja teroittaminen kuluttaa loppuun kestävimmänkin kappaleen.

Jos talo on jalokiviä täynnä, kuka niitä suojelee?

Rikkaus ja kunnia tuottavat huolta sekä ylpeyttä.

Vetäytyä takaisin, kun hyvä työ on tehty ja kunnia on lähestymäisillään, — kas siinä taivaan tie.

10.

MIKÄ ON MAHDOLLISTA.

Säilyttämällä luonnolliset ja henkiset voimansa ja hyveensä on mahdollista olla häviämättä.

Himoja hillitsemällä ja antamalla jalouden hallita on mahdollista pysyä lapsena¹⁾.

Puhdistamalla sielun silmää epäpuhtaasta on mahdollista pysyä saastuttamattomana.

Ohjaamalla ihmisiä rakkauden avulla on mahdollista pysyä tuntemattomana.

Lakkaamatta käyttämällä taivaan portteja on mahdollista säilyä ruosteelta.

Olemalla kaikilta puolin läpinäkyvä on mahdollista vaeltaa huomaamattomana.

Tuoda esiin ja säilyttää, valmistaa omistamatta, toimia toivomatta palkintoa ja levittäytyä tuhlaantumatta — tämä on korkeinta hyvettä.

¹⁾ ”Jollette tule niinkuin lapset . . .”

11.

TYHJYYDEN HYÖTY.

Vaununpyörän kolmekymmentä puolapuuta, jotka yhtyvät keskukseen, tekee hyödylliseksi keskellä oleva läpi, missä tyhjiys vallitsee.

Savesta tehdyt astiat ovat hyödyksi onttonensa tähden.

Ovet ja akkunat ovat rakennukselle hyödyksi, sentähden että ne ovat otetut seinästä pois.

Olevainen on siis ansiokas, mutta ei-olevainen on hyödyksi.

12.

OVIEN SULKEMINEN.

Valo sokaisee ihmisen silmät; ääni tekee hänet kuuroksi; maku turmelee suulaen; metsästys tekee ihmisen villiksi; ja kalleudet koettelevat häntä.

Sentähden viisas pitää sielustaan huolta eikä aistimista.

Aistimensa hän laiminlyö, mutta sielun hän ottaa molempiin käsiinsä.

13.

LANKEEMISEN ESTÄMINEN.

Kunnia ja häpeä ovat yhtä pelottavia.

Onni ja onnettomuus ovat tekemisissä ruumiillisen persoonallisuuden kanssa.

Tämä on mitä kunniasta ja häpeästä sanotaan: häpeä on nöyryytystä, jota pelätään, olkoon se lähellä tai kaukana.

Siten kunniata ja häpeätä ei voi erottaa pelosta, jota ne molemmat saavat aikaan.

Tämä on mitä onnesta ja onnettomuudesta sanotaan: ruumiillista persoonallisuutta vain onni ja onnettomuus kohtaavat ja sen kautta ne tulevat.

Sillä kuinka minä ilman ruumista voisin kärsiä onnettomuutta tai sen vastakohtaa?

Sentähden hyvän onnen sattuman kautta saattaa ihminen jonkun aikaa hallita maailmaa.

Mutta rakkauden voimalla saattaa hän hallita maailmaa ainiaan.

14.

TYHJYYDEN YLISTÄMINEN.

I. Tasaisuus on se, mitä ei voi nähdä sitä katsellessa.

H, Hiljaisuus on se, mitä ei voi kuulla sitä kuunnellessa.

V. Harvinaisuus on se, mihin ei voi koskea sitä yrittäessä.

Nämä kun ovat eroittamattomat toisistaan, voi niitä pitää ykseytenä — IHV=Tao¹).

Se ei ole valaistu ylhäällä eikä pimeä alhaalla.

Ääretön toiminnassaan, se on kuitenkin nimen. Lähtien ulos se menee itseensä.

Tämä on ilmenemättömän ilmeneminen, ei-olevaisen muoto.

¹) Teksti nähtävästi tarkoittaa absolutista jumaluutta (Jumalaa) ja sen kanssa yhtä olevaa kolmiyhteistä Logosta (Sanaa), jota ei voi nähdä, kuulla eikä koskea, vaikka se on äärettömyyden (tasaisuuden) täysinäisyys, hiljaisuuden ikuinen ääni ja harvinaisuuden, s. o. ajassa ja paikassa erillään ilmenevien maailmojen, ikuisuus ja kaikkiallisuus.

Tämä on mittaamaton mysterio. Sen edellä käytäessä, ei sen kasvoja näy; sitä seuratessa ei sen selkää huomaa¹⁾.

Kuitenkin elämänsä ohjaaminen Taon vanhan tiedon mukaan on tien löytämistä.

¹⁾ Jumaluuden salaisuutta ei kukaan kykene ratkaistaan. Joka sitä on tekevinäään, hän asettuu Jumalan edelle muka hänen hyvyttään (kasvojaan) nähdäkseen; mutta todellisuudessa hän ei niitä näe, vaan kulkee itse taaksepäin yhä kauemmas Jumalasta. Tai jos hän ei itse asetu Jumalaa suuremmaksi, vaan koettaa ikäänkuin takapäin, urkkimalla ja etsimällä, päästä salaisuuden perille, hän ei huomaa edes selkää, hän ei eroita pahaa hyvästä, pimeyttä valosta. Ja kuitenkin, kuten viimeisessä värsyssä sanotaan, on *tie* Jumalan luo löydettävissä!

HYVEEN ESITTÄMINEN.

Muinaiset viisaat¹⁾ olivat taidokkaita ihmeellisessä syvyyksien tuntemuksessaan.

He olivat syvyydessään mittaamattomat; niin syviä he olivat, etten voi nostaa heitä mieleni silmäin eteen.

He olivat varovaisia niinkuin sellainen, joka kulkee tulvavirran yli.

He olivat salaperäisiä, niinkuin se, joka epäilee kumppaneitaan.

He olivat varuillaan niinkuin se, joka matkustaa kaukana maastaan.

He olivat itseensä häipyviä niinkuin lumi, joka sulaa auringon paisteessa.

He olivat vaatimattomuudessaan niinkuin vastakaadetut puut.

He olivat alhaisia niinkuin laakso.

¹⁾ Laotsekin viittaa siihen aikaan, jolloin ihmiskunnan ensimmäiset, muualta tulleet, suuret opettajat ja johtajat vaelsivat maan päällä.

He olivat hämääriä, niinkuin mutainen vesi¹⁾.

Mutta eikö ihminen voi saattaa mutaista vettä kirkkaaksi pitämällä sitä alallaan?

Eikö ihminen voi saattaa kuollutta kappaletta eläväksi uutterasti sitä liikuttamalla?²⁾

Ne, jotka seuraavat tätä Tietä (Taoa), eivät ole itseään täynnä, ja ollen kaikkea omaisuutta vailla he kasvavat vanhoiksi tarvitsematta tulla oman tyhjyytensä täyttämiksi.

¹⁾ Vesi on itsessään kirkasta. Niin noiden viisaiden mieli, joka hämärtyi vain muitten suruista.

²⁾ Kuten kitka synnyttää lämpöä (elämää) „kuolleessa” kappaleessa, niin viisaan tunneruumis, joka on kuin kuollut omaan itsekkyyteensä nähden, on täynnä myötätuntoa, niin pian kuin toisten tunteet, ilot ja huolet synnyttävät siinä väreilyä.

KOTIINMENO.

Kun olette itsestänne tyhjentäneet kaiken, pysykää siinä, missä olette¹⁾.

Kaikki oliot puhkeavat toimintaan sopuossuussa ja minne näemme niiden palaavan?

Kukoistettuaan jonkun aikaa kaikki kuolee alas juuriinsa.

Tätä palautumista omaan alkuperäänsä sanotaan rauhaksi; se on antautumista välttämättömän valtaan.

Tätä antautumista välttämättömän valtaan sanotaan säilymiseksi.

Joka tuntee tämän säilymisen, nimitetään valistuneeksi.

¹⁾ Tämä luku on ylistys kuolemalle, tuolle välttämättömälle, joka itsessään on suurin säilyttäjä. Se ihminen, joka on tyhjentänyt itsestään kaiken itsekkyytensä, hän pysyy kuollessaan siinä kohden, missä hän on jo eläessään; muut, vaikka ovat alkaneet elämänsä lapsen huolellomalla mielellä, siirtyvät kuollessaan kärsimysten tuonelaan.

Joka ei tunne tätä säilymistä, hän pysyy yhä kurjuudessaan.

Joka tuntee tämän säilymisen, on suuri sielultaan.

Joka on suuri sielultaan, hän on totuudessa luja ja järkähtämätön.

Ollen totuudessa luja, hän on kuningas.

Ollen kuningas, hän on taivaallinen.

Ollen taivaallinen, hän on Taosta.

Ollen Taosta, hän pysyy ainiaan; sillä vaikka hänen ruumiinsa häviää, ei hän kuitenkaan kärsi mitään pahaa.

17.

LUONNOLLISENA OLEMINEN.

Ihmiskunnan ensimmäisenä aikana tunnustivat ihmiset hallitsijoitaan.

Toisena aikana he palvoivat heitä ja imartelivat heitä.

Kolmantena aikana he pelkäsivät heitä.

Neljäntenä aikana he halveksivat heitä¹⁾.

Missä usko puuttuu, ei luottamus heräjä.

Kuinka varovaisia he olivat lausunnoissaan!

Tehtyään hyvän teon, sanoivat he: »Kuinka perin luonnollisia me olemme!»²⁾.

¹⁾ Kaikki muinaisajan traditiot puhuvat neljästä aikakaudesta, kulta-, hopea-, vaski- ja rautakaudesta.

²⁾ Kolme viimeistä värsyä lienevät ivallinen kuvaus neljännen aikakauden („rautakauden”) ihmisistä.

18.

PAIKKAAMISTA.

»Kun suuri Tao on kadonnut, seuraa ihmisten kesken hyväntekeväisyys ja velvollisuus lähimmäistä kohtaan.»¹⁾

Kun viisaus on yhtynyt kunniaan, on maailma täynnä pyytäjiä.

Kun perhesiteet ovat katkaistut, niin lasten velvollisuus ja vanhempien hemmoittelu astuvat niiden tilalle.

Kun kansassa paljon kiistellään, silloin »isänmaan ystävät» rehoittavat.

¹⁾ Kun ihmisillä ei ole tietoa *Tiestä*, silloin he turvautuvat kaikenmoisiin ulkonaisiin siveysoppeihin. Tämä luku on ehkä samalla kirjoitettu Konfutsen liian pintapuolis-materialistista oppia vastaan.

LUONTOON PALAAMINEN.

Jättämällä itsevankurskautensa ja hylkäämällä oman viisautensa ihmiset suunnattomasti parantuisivat.

Kieltäytymällä hyväntekeväisyydestä ja »velvollisuudesta lähimäistä kohtaan» he voisivat palata luonnollisiin suhteisiinsa.

Jos hylätään etevyys ja luovutaan voitosta, niin ihmisten kesken ei enää ole varkaita.

Näiden kolmen asian¹⁾ viljeleminen on rauennut tyhjiin, sentähden niiden pitäisi mennä takaisin sinne, mistä tulivat.

Ja te sitten, esiintykää luonnollisessa yksinkertaisuudessanne, pitäkää kiinni totuudesta, vastustakaa itsekkäisyyttä ja vapautukaa kunnianhimosta.

¹⁾ Nim. itsevanhurskaus, "hyväntekeväisyys" ja paremmuus.

20.

ETÄÄLLÄ PYSYTTÄYTYMINEN.

Jättäkää pois oppinne ja vapautukaa murehtimisesta; eroitus varmuuden ja epävarmuuden välillä ei ole niinkään suuri.

Auttavatko ne meitä eroittamaan hyvän ja pahan? Sillä eroituksista täytyy aina pitää tarkkaa lukua¹).

Mutta voi! ihmiset eivät koskaan vapaudu tyhmydestään.

He ovat täynnä kunnianhimoa kuten läävän sonni on himollisuutta täynnä.

Minä olen yksinäinen ujoudessani, minä olen vailla kunnianhimoa, minä olen kehittymätön kuin pieni lapsi.²)

Minä olen ainoastaan orpo, eksynyt, koditon lapsi.

¹) Sopiva arvostelu kaikkien aikain muodollisesta n. s. sivistyksestä, joka arvioi vähäksi todellisia henkisiä arvoja.

²) „Ellette käännny ja tule lasten kaltaisiksi, ette ollenkaan pääse taivasten valtakuntaan”. Matt. XVIII: 3.

Kaikilla muilla on joukottain hyviä tavaroita, mutta minä olen kuin hyljätty¹⁾).

Kuinka tyhmä ja yksinkertainen minä olen! Olen hämmästyksissä.

Kaikki muut säkenöiväi nerollisuutta, minä olen yksinäni hämähäydessäni.

Ihmiset ovat täynnä arvostelua; minä yksin olen tylsä.

Minua viskataan ympäri kuin valtamerta; minä vyöryn enkä koskaan ole levossa.

Kaikilla on jotain tehtävää; minä yksin olen kykenemätön ja vailla ansiota.

Minä yksin olen vieraantunut ihmisistä, mutta minä riemuitsen äitini helmassa!

¹⁾ „Ihmisen pojalla ei ole mihin päänsä kallistaa.”

21.

TYHJÄ LÄHDE.

Suurin hyve on Taon yksinkertaisessa seuraamisessa.

Koskematon ja tutkimaton on Tao.

Koskematon, tutkimaton ja kuitenkin muotoja käsittävä.

Koskematon, tutkimaton ja kuitenkin olioita sisältävä.

Syvä ja hämärä se on, mutta silti sillä on olemus, todellinen olemus, jossa on yhtenäisyyttä.

Se on kaikissa olioissa niiden alusta saakka.

Kuinka minä tunnen olioiden alkuperän?

Tunnen Taon kautta.

PIENTEN NOSTAMINEN.

Joka sopeutuu, hän säilyy loppuun asti.

Joka taipuu, hän ojentuu suoraksi.

Joka tyhjentää itsensä, hän täyttyy.

Joka kuluttaa itsensä loppuun, hän uudistuu.

Joka alentaa itsensä, hän ylenee¹⁾.

Joka ylentää itsensä, hän alenee.

Sentähden Viisas riippuu yksinkertaisuudessa ja on kaikille esimerkkinä.

Hän ei ole itsekäs ja sentähden hän saa ylistystä.

Hän ei ole turhamainen ja sentähden hän on arvossa.

Hän ei ole ylpeä ja sentähden häntä kunnioitetaan.

Ja koskei hän kilpaile muitten kanssa, ei kukaan ole hänen vihamiehensä.

Vanha lause, »joka sopeutuu, hän säilyy loppuun saakka», ei totisesti ole turhaan sanottu.

Epäilemättä hän on menevä kotiinsa rauhassa.

¹⁾ „Sillä jokainen, joka ylentää itsensä, alennetaan, ja joka alentaa itsensä, ylenetään”. Luuk. XIV, 11.

23.

YHTYMÄTTÖMYYS.

Hillitkää puhettanne ja säilyttäkää itsenne¹).

Pyörremyrsky ei kestä aamun yli eikä ankara sade päivän loppuun.

Kenellä on valta näitä toimittaa paitsi taivaalla ja maalla?

Ja jos taivas ja maa ei voi niitä kauaksi pitkittää, kuinka ihminen sen saattaisi tehdä?

Jos joku ihminen on kaikissa asioissa sopuisoinen Taon kanssa, niin hän sen sopuisuutensa kautta yhtyy Taoon²).

Hyveellinen ihminen yhtyy hyveeseen, paheelinen ihminen yhtyy paheeseen.

Joka yhtyy Taoon, hänet taoistit ottavat vastaan ilolla.

Joka yhtyy hyveeseen, hänet hyveelliset ottavat vastaan ilolla.

Mutta joka yhtyy paheeseen, häntä paheelliset iloisesti paheella palvelevat.

Sillä missä luottamusta puuttuu, siellä ei ole luottamusta vastassakaan.

¹) „Vaan olkoon teidän puheenne: ‚niin, niin‘, tahi: ‚ei, ei‘. Mikä on siitä yli, se on pahasta”. Matt. V: 37.

²) Ikivanha oppi ihmisen yhtymisestä Jumalaan on kaiken uskonnollisen elämän a ja o.

24.

KUNNIA, JOKA EI OLE TOIVOTTAVA.

Varpailla seisoessa ei voi pysyä alallaan.

Veljistään erilleen kulkiessa ei voi edistyä.

Itsensä näytteille pannen ei kukaan loista.

Itserakkaudella ei saavuteta kunnioitusta.

Itsensä ylistäminen ei ole ansiota.

Joka itsensä korottaa, ei seiso korkealla.

Sellaiset asiat ovat Taolle mitä hylkyruoka ja ulostukset ovat ruumiille. Kaikkialla niitä inhotaan.

Sentähden Taoa seuraava ihminen ei niihin takerru.

25.

TYHJYYDEN KÄSITTÄMINEN.

Ennenkuin taivas ja maa olivat, oli luonnossa alkuolemus.

Se oli selkeä, se oli mittaamaton.

Se oli itseolevainen, se oli yhtenäinen.

Se oli kaikkialla eikä se sietänyt rajoja.

Sitä täytyy pitää kaikkiallisena Äitinä.

Sen nimeä en tiedä, mutta sanon sitä Taoksi.

Jos minun täytyy sitä määritellä, niin sanon sitä rajattomaksi.

Kun se on rajaton, sanon sitä käsittämättömäksi.

Kun se on käsittämätön, sanon sitä luoksepääsemättömäksi.

Kun se on luoksepääsemätön, sanon sitä kaikkiallaolevaksi.

Tao siis on ylhäinen, taivas on ylhäinen, maa on ylhäinen, kuningas on ylhäinen.

Kaikeudessa on neljä lajia ylhäisyyttä ja niiden johto on yksi.

Ihmistä johtaa maa, maata johtaa taivas, taivasta johtaa Tao, ja Taa johtaa se itse.

ARVOKKAISUUDEN HYVE.

Keveys perustuu painoon, liikunto perustuu lepotilaan.

Sentähden viisas ei koskaan kadota arvokkaisuuttaan, vaan säilyttää rauhansa päivästä päivään.

Vaikka hänelle kuuluisi loistavia palatseja, asuisi hän niissä rauhallisesti ja kiintymättä niihin.

Voi, että kuningas, monen vaunun herra, käyttäytyy kevytmielisesti keskellä valtakuntaansa!

Kevytmielisyydellä hän kadottaa kansansa luottamuksen ja epävakaisuudella valtakuntansa¹⁾

¹⁾ Sekä ”ylhäisillä” että „alhaisil!a” olisi nähtävästi hyötyä Laotsen neuvoista.

27.

TAITAVUUDEN HYÖTY.

Hyvä kävelijä ei jätä tomua jälkeensä.

Hyvä puhuja ei saa aikaan väittelyä.

Hyvä laskija ei tarvitse laskupuikkoja.

Hyvä säilyttäjä ei tarvitse lukkoja eikä salpoja, eikä kukaan voi avata hänen jälkiänsä.

Hyvä sitoja ei tarvitse köyttä, eikä kukaan voi irroittaa hänen jälkiänsä.

Viisas mies on toisten ihmisten vakava ja hyvä auttaja eikä hän hylkää ketään.

Hän on alinomainen hyvä pelastaja. Hän ei halveksi tai vihaa ketään.

Hänen järkensä on kaikkikäsittävä.

Hyvät ihmiset opettavat toisiaan ja pahoja ihmisiä he käyttävät aineksinaan.¹⁾

¹⁾ Laotse koskettelee tässä sitä henkisen kehityksen lakia, että meidän ei suinkaan tarvitse läpikäydä pahan kaikkia muotoja kokeaksemme, mitä paha on; voimme järkeämme käyttäen ottaa oppia toistemme erehdyksistä ja synneistä.

Joka siis ei kunnioita opettajaansa eikä pitele aineksiaan hyvin, hän on vielä hairauksessa, vaikka häntä sanottaisiin viisaaksi.

Tämä on yhtä tärkeätä kuin kummallista.¹⁾

¹⁾ Todella ihmeellisen suurenmoinen se kehityksen laki, jonka mukaan emme saa tuomita pahojakaan ihmisiä, ettemme itse olisi hairauksessa! Mitenkä lienee kristillisten yhteiskuntaimme laita? Vrt. Matt. ev. VII: 1—5.

28.

LAPSEKSI TULEMINEN.

Joka ollen mies, pysyy naisena, hän tulee kaikkeuden kanavaksi. Kun hän on kaikkeuden kanava, ei ikuinen hyve häntä koskaan jätä.

Hän tulee uudestaan pieneksi lapseksi.¹⁾

Joka tultuaan valoon pysyy hämäryydessä, hän tulee kaikkeuden malliksi.²⁾

Hänen ollessaan kaikkeuden malli, ei ikuinen hyve häntä sivuuta.

Hän palaa takaisin kaikkitäydellisyyteen.

Joka tuntien kunnian samalla jatkaa nöyryydessä olemistaan, hän tulee kaikkeuden laaksoksi.

Hänen ollessaan kaikkeuden laakso täyttää hänet ikuinen hyve. Hän palajaa ensimmäiseen oleukseen.

¹⁾ Jokainen mystikko tietää, että Kristus syntyy hänessä vasta sitten, kun hänen sielunsa on muuttunut neitsyeellisen puhtaaksi. Toisin sanoen: jumalallinen tahto ihmisessä herää vasta silloin, kun hänen järkensä on miehellisen vapaa ja hänen tuntosensa naisellisen puhdas ja lempeä.

²⁾ Henki on aina nöyrän salaperäinen siinä merkityksessä, että se aina piiloutuu aineen ja muodon taakse.

Ensimmäinen olemus on se, mikä moninaisuudessa saattaa aikaan lukemattomat asiat.¹⁾

Viisas mies käsittää sen ja tulee hallitsijoista viisaimmaksi.

Vapaamielinen hallitus on sellainen, mikä ei halveksi eikä loukkaa ketään.

¹⁾ Joista kukin on hyödyksi omalla tavallaan.

29.

TOIMETTOMUUS.

Kun ihminen, joka tahtoo parantaa maailman, ottaa sen käteensä, niin minä ymmärrän, ettei siitä tule loppua.¹⁾

Henkisiä astioita ei voida maailmassa muodostaa.

Joka tekee, hän hävittää.

Joka tarttuu, hän menettää.

Sillä välttämättä jos yksi edistyy, niin toinen jää jälkeen; jos yksi leimahtaa kuumaksi, niin toinen käy kylmäksi; jos yksi vahvistuu, niin toinen heikkenee; jos yhtä autetaan, niin toista pilataan.

Sentähden viisas jättää kaiken kiihkon, kevytmielisyyden ja prameuden.

¹⁾ Nim. siitä puuhasta. Sillä maailma eli muut ihmiset eivät ole kenenkään parannettavissa. Jokaisen parantuminen riippuu viime kädessä hänestä itsestään. Ainoastaan itseään parantamalla ihminen voi muita auttaa ja muita opastaa.

TAISTELUSTA VÄISTYMINEN.

Joka antaa apua kuninkaalle Taon kautta,¹⁾ hän saa kansan alistumaan aseita käyttämättä. Aseiden käyttö on oma kostonsa.

Okapensaita ja orjantappuroita rehoittaa siinä, missä legioonat ovat majailleet.

Huonot vuodet seuraavat liikkuvien armeijain kintereillä.

Hyvä sotamies on urhoollinen, kun asema vaatii, mutta hän ei pane itseään alttiiksi vallan vuoksi.

Urhoollinen hän on, kun tilaisuus vaatii, mutta hän ei sorra.

Urhoollinen hän on, kun tilaisuus vaatii, mutta hän ei kerskaile.

Urhoollinen hän on, kun tilaisuus vaatii, mutta hän ei ole ylimielinen.

Urhoollinen hän on, kun tilaisuus vaatii, mutta hän ei ole halpamainen.

¹⁾ S. o. tekee kuninkaan viisaaksi. Viisaan hallituksen ei tarvitse olla aseissa omaa kansaansa vastaan.

Urhoollinen hän on, kun tilaisuus vaatii, mutta hän ei kiivastu.

Oliot vanhentuvat liiallisen käytön kautta. Tätä sanotaan ei-Taoksi.

Mikä on ei-Tao, se piankin joutuu hukkaan.

SODAN LOPETTAMINEN.

Aseet, olkoot kuinka koreat, eivät ole onnen lähteitä, vaan kaikkien pelkäämiä.

Sentähden Taon mies ei oleskele siellä, missä sellaisia on.

Kunnon ihminen asettaa kotonaan kunniapaikan vasemmalle puolelleen; mutta sotilas taisteluun mennessään antaa kunniaa oikealle puolelleen.

Sillä aseet ovat pahanenteisiä kappaleita ja valistunut mies ei niitä käytä, paitsi kun hän ei muuta voi.

Hänen suuri halunsa on rauha eikä hän riemuitse voitosta.

Voiton ilo on ilo ihmiselämän menettämisestä.

Joka iloitsee verenvuodosta, ei kelpaa maata hallitsemaan.

Kun rauha ja ilo on maassa, pidetään vasenta puolta arvossa, mutta kun käy huonosti, annetaan oikealle kunnia.

Kenraaliadjutanti on sentähden vasemmalla puolella, mutta pääkenraali oikealla.

Minä käsitän, että tämä on samanlainen tapa kuin hautajaisissa käytetään.

Joka on tilaisuudessa tappamaan monta ihmistä, hän on syynä syvään suruun ja kyynelisiin.

Sentähden voittoisa sotajoukko noudattaa hautajaissaaton järjestystä.¹⁾

¹⁾ Tämä loistava rauhanaatteen puolustus ei tarvitse kommentaarioita. On vain huomattava, että Kiinassa ”vasen” on onnellinen puoli ja „oikea” onneton.

JÄRKEVÄ HYVE.

Ehdottomalla Taolla ei ole nimeä.

Mutta vaikka se on näin vähäarvoinen alkuperäisessä yksinkertaisuudessaan, ei maailma uskalla sitä halventaa.

Jos kuningas voisi pitää sitä kädessään, niin maailma vapaaehtoisesti alistuisi hänelle.

Taivas ja maa tekisivät liiton häntä elättääkseen.

Ilman pakoitusta ihmiset rauhassa menisivät omille luonnonomaisille paikoilleen.

Jos hän järjestäisi niitä arvonimien ja nimitysten avulla, niin hän hankkisi itselleen nimen.

Mutta jos hän tekee viisaasti, jättää hän nimen ja välttää siten luokittelun pahan.

Tao on maailmalle mitä virrat ja laaksot ovat suurille joille ja järville.¹⁾

¹⁾ Sillä laakso on järven pohjana ja ehtona, vaikkei se näy. Jos Tao saa ihmisessä vaikuttaa, etsii ihminen oman paikkansa eikä pyri korkeammalle kuin mihin siivet kantavat

33.

HYVEEN EROITTAMINEN.

Viisas on, ken tuntee muut.

Joka tuntee itsensä, on valistunut.

Vahva on, ken voittaa muut.

Joka voittaa itsensä, on mahtava.

Rikas on, ken hyvin tyytyy.

Jolla on päämäärä, hän kävelee lujaan.

Joka täyttää paikkansa, pysyy turvallisena.

Joka kuolee turmeltumatta, saavuttaa kuolemat-
tomuuden.

TÄYDELLINEN TILA.

Mahtava Tao tunkee kaiken läpi.

Se on samalla aikaa tällä puolen ja tuolla puolen.

Kaikki elävät olennot riippuvat siitä ja ovat sen alaisia.

Se työskentelee, se lopettaa eikä tunne ansion nimeä.

Rakkaudessa se työskentelee eikä vaadi itselleen etevyyttä siinä.

Se ei tiedä kunnianpyynnöstä eikä himosta.

Se voidaan panna alhaisimpain olioitten joukkoon.

Kaikki oliot palaavat siihen lopulta eikä se kasva sen kautta.

Se voidaan mainita suurimpain asioitten joukossa.

Täten viisas lakkaamatta pidättäytyy arvioimasta itseään korkeaksi ja saavuttaa sentähden suuruuden.

35.

HYVYYDEN HYVE.

Ota omaksesi Taon suuri aate ja koko maailma liittyy sinuun.

Se liittyy sinuun eikä loukkaannu, sillä se saa levätä ihmeellisessä rauhassa.¹⁾

Missä on juhlimista, siihen matkamies pysähtyy.

Mutta Tao on suulaelle laimea ja mauton.

Sitä katsellessa ei nauti silmät.

Sitä kuunnellessa korva ei kiinny.

Mutta käytännössä sen hyöty on tyhjenty-
mätön.²⁾

¹⁾ „Autuaat ovat sävyisät, sillä he saavat periä maan”.
Matt. ev. V: 5.

²⁾ Kaiken elämän ja toiminnan voimana on jumaluus, jota aistillisesti ei voi havaita.

SALATTU SUOSTUMUS,

Kun luonto aikoo poistaa jotakin, silloin se ensin varmasti sitä kasvattaa.

Kun se aikoo heikentää, se ensin vahvistaa.

Kun se aikoo alentaa, se ensin varmasti korottaa.

Kun se aikoo riistää, se ensin varmasti lisää.

Tätä minä sanon salatuksi suostumukseksi.

Hiljainen ja heikko voittaa kovan ja väkevän.¹⁾

Kuten kala ulkona vedestä on vaarassa, siten valtio on vaarassa, kun sen sotavarustukset paljastetaan kansalle.

¹⁾ Kuten rakkaus vihan ja itsekkyyden.

37.

HALLITUSTAITO.

Tao pysyy rauhallisena eikä kuitenkaan jätä mitään tekemättä.

Jos hallitsija tai kuningas voisi pitää siitä kiinni, niin kaikki asiat itsestään paranisivat

Jos paranemisen ohella vielä syntyisi himoa, niin minä sen kukistaisin sanomattomalla yksinkertaisuudella.

Sanomaton yksinkertaisuus poistaisi himon ja rauha palaisi taas.¹⁾

Siten maailma syntyisi uudestaan.

¹⁾ Jumalallinen viisaus on aina yksinkertaista — suoraa, rehellistä — toiminnassaan, maailmallinen sitä vastoin monimutkaista, viekasta, politillista”.

38.

HYVEESTÄ.

Ylhäistä hyvettä ei hyveenä tunnusteta ja sentähden se on hyveen oikea olemus.

Alemmalla hyveellä on hyveen leima ja sentähden siltä puuttuu sen olemus.

Ylhäinen hyve on itsestääntuleva eikä pyydä kunniaa.

Alempi hyve on vehkeilevä ja vaatii tunnustusta.

Korkeampi hyväntahtoisuus toimii pyytämättä itselleen kunniaa.

Korkeampi oikeus toimii, mutta sillä on myöskin vaatimuksia.

Alempi hyödynetsintä on vehkeilevä ja sentähden sitä ei kukaan kunnioita.

Sentähden se paljastaa käsivartensa ja ponnistautuu väkivallalla.

Siten tapahtuu, että kun Tao on kadonnut, hyve astuu sen tilalle.

Kun hyve on kadonnut, astuu hyväntahtoisuus sen paikalle.

Kun hyväntahtoisuus on kadonnut, astuu oikeus sen paikalle.

Kun oikeus on kadonnut, astuu hyödynetsintä sen paikalle.

Mutta hyödynetsintä on ainoastaan oikean ja toden varjo ja on hämmennyksen enne.

Pintapuolinen hyve on ainoastaan Taon kiiltokuva ja hullu käyttää sitä hyväkseen.

Sentähden todella suuri mies laskee perustuksensa vakavalle pohjalle eikä antaudu varjon varaan.

Hän pysyy todellisessa ja välttää kiiltokuvan.

Toisen hän hylkää ja toiseen hän tarttuu mollemmin käsin.

LÄHTEEN PERILLÄ.

Muutammat asiat ovat, ykseyden kautta, säilyneet ammoisista ajoista, nimittäin:

Taivaan läpikuultavuus;

Maan vankkuus;

Henkien ruumiittomuus;

Laaksojen vesiperäisyys;

Kaikkien luotujen elämä;

Kuninkaitten ja ruhtinaitten ylevyys.

Kaikki nämä säilyvät ykseyden kautta.

Taivas, jollei sillä olisi tätä läpikuultavuuttaan, olisi vaarassa tulla pimitetyksi. Maa, jollei sillä olisi tätä vankkuuttaan, olisi vaarassa raueta tyhjiin.

Henget, jolleivät olisi näin ruumiittomia, olisivat vaarassa kuolla.

Laaksot ilman tätä vesiperäisyyttään olisivat vaarassa tulla hedelmättömiksi.

Kaikki luodut olisivat vaarassa hävitä, jollei niillä olisi tätä elinvoimaa.

Ruhtinaat ja kuninkaat ilman tätä kunniantansa ja suuruuttansa olisivat kukistumisen vaarassa.

Täten näemme kunnian johtuvan siitä, mikä on erityisyyttä vailla, ja suuruuden perustuvan

siihen ja pysyvän pystyssä sen kautta, millä ei ole merkitystä.

Tämän johdosta sanovat ruhtinaat ja kuninkaas itseen »orvoiksi», »eristetyiksi» ja »pyörätömiksi vaunuiksi».

Eivätkö he siten tunnusta, että heidän ylemyytensä nojautuu ja perustuu heitä alempana oleviin?

Kuka voi sitä kieltää?

Epäilemättä pyörätön vaunu ei ole mikään vaunu!

Kovaa on ihmiselle olla eristettynä, mutta kovaa on myös jalokivelle kadota ihmisjoukkoon kuin mikä tavallinen kivi hyvänsä.¹⁾

¹⁾ Koko tämä luku on nähtävästi luettava satiirina.

TYÖSTÄ KIELTÄYTYMINEN.

Taon tie käy taaksepäin.¹⁾

Taon ominaisuus on lempeys.

Kaikki maailmankaikkeudessa johtuu Taon olemassaolosta, mutta Taon olemassaolo sen olemattomuudesta.

¹⁾ Taon tie käy "taaksepäin", s. o. takaisin itseensä. Ihminen, joka kulkee Taon tietä ei enää käy "eteenpäin", hän ei enää kehity aineellisessa elämässä, vaan irtautuu siitä.

41.

SAMANLAINEN JA ERILAINEN.

Kun viisas kuulee Taosta, seuraa hän sitä.

Kun tavallisella älyllä varustettu kuulee siitä, pysyy hän siinä ajan ja kadottaa sen pian.

Kun] hullu mies kuulee siitä, niin hän vain nauraa sille.

Jolleivät sellaiset ihmiset pitäisi sitä pilkkanaan, ei sitä kunnolla voisi sanoa Taoksi.

Sentähden, niinkuin runoniekat sanoisivat:

Joka Taon seurassa loistaa, hän katoaa varjoon,
 Hänen tiensä Taossa taaksepäin kulkee,
 Ja kaikki hänen toimensa ovat hämäriä.
 Korkeimmalla hyveellä ei ole nimeä,
 Himmeältä näyttää suurin puhtaus,
 Todellinen viisaus epävarmimmalta,
 Synnynnäinen hyve ihmeellisimmältä.
 Kauimmin kestää muuttumaton muutos,
 Suorakulmaisuus ei kulmia tee.
 Suurinta venettä ei kukaan voi vyöttää.
 Kovinta ääntä ei koskaan ole kuultu.
 Suurin olio ei pukeudu muotoihin.

Sillä Tao on salattu ja nimetön, mutta se on hyvä alussa ja lopussa.

TAON MUUTOKSET.

Taosta valui ulos Yksi.

Yhdestä syntyi Kaksi.

Kahdesta syntyi Kolme. Ja Kolmesta ovat joh-
tuneet kaikki oliot.¹⁾

Kaikkien olioitten takana on ilmenemätön ja
edessä ilmennyt.

Niitä yhdistää aineeton hengitys.²⁾

Orpoutta, eristystä ja pyörättömiä vaunuja kansa
kammoo; mutta kuninkaat ja viisaat lukevat sel-
laisia nimiä itselleen kunniaksi.

Sillä oliot kasvavat, kun niiltä riistetään, ja kun
niihin lisätään, vähenevät ne.

Mitä ihmiset teoillaan opettavat, sitä minä vuo-
rostani käytän heitä opettaakseni.

Esim. rajut ja yltiöpäiset ihmiset eivät kuole
luonnollista kuolemaa.

He antavat hyvän opetuksen ja minä käytän
heidän opetustaan hyväkseni.

¹⁾ Ehdottomasta jumaluudesta emanoi ensimmäinen, toi-
nen ja kolmas Logos. Salaiset opit puhuvat kaikkialla
kabbalistisilla numeroluvuillakin.

²⁾ Jumalallista kaikkeuselämää sen toiminnassa sano-
taan suureksi hengitykseksi.

43.

RAJATON HYÖDYLLISYYS.

Maailman pehmoisin olio kukistaa väkevimmän.
Aineeton tunkee kaiken läpi, vaikkei olisi mitään aukkoa.

Tästä minä ymmärrän, kuinka tehokas toimimattomuus on.

Opettaa sanoja käyttämättä ja olla hyödyksi ilman toimintaa — harvat ihmiset pääsevät niin pitkälle!

HILJAA PYSYMINEN.

Mikä on lähempänä sinua, nimesi vaiko elämäsi?

Mikä on arvokkaampaa, elämäsi vaiko rikkautesi ?

Mikä on suurempi paha, ansaitseminen vaiko menettäminen ?

Suuri hartaus vaatii suurta uhrausta.

Suuri rikkaus aiheuttaa suuren häviön.

Joka on tyydytetty, ei kärsi tappiota.

Joka voi seisoa hiljaa, ei joudu vaaraan.

Nämä ihmiset ovat kestäviä.

45.

RAJATON HYVE.

Joka näkee, että hänen korkeimmat saavutuksensa ovat epätäydellisiä, voi jatkaa työtään loppumattomiin.

Joka näkee, että hänen suurimmat omistuksensa ovat tyhjyyttä, voi jatkaa hankkimistaan ainiaan.

Hänen suurin suoruutensa on vain nöyrää taipumista.

Hänen korkein viisautensa on vain sopertamista.

Toiminta voittaa kylmyyden, rauhallisuus kuumuuden.

Hyveellä ja rauhallisuudella voidaan maailma voittaa.

HIMON HILLINTÄ.

Kun Tao on mailmassa, käyvät hevoset laiturilla.

Kun Tao on jättänyt maailman, kasvatetaan saloilla sotahevosia.

Ei ole suurempaa syntiä kuin himossa eläminen.

Ei ole suurempaa tuskaa kuin tyytymättömyys.

Ei ole mitään onnettomampaa kuin ansion ahneus.

Sentähden tyytyväisyyden kylläisyys on ainainen elatus.

47.

KAUAKSI KATSOMINEN.

Ihminen voi tuntea maailman lähtemättä ulos omasta talostaan.

Omien ikkunain läpi voi hän nähdä ylhäisen Taon.

Mitä kauemmaksi hän menee, sitä vähemmän toivoa hänellä on löytämisestä.

Sentähden viisas tietää ja tuntee matkustamatta, nimittää olioita näkemättä ja suorittaa kaiken toimimatta.¹⁾

¹⁾ Syvää kokemusta, sillä hengen elämä ei ole tekemisessä, vaan olemisessa.

TIEDON VAIVA.

Ruumiillinen ja henkinen vaiva kasvaa joka päivä tiedon tavoittelusta.

Mutta tämä vaiva vähenee päivittäin Taon säävuttämisen kautta.

Lyhennättekö alituisen ponnistustanne, kunnes siitä ei ole mitään jällellä?

Ei ole mitään, jota ei toimimattomuus voisi aikaansaada.

Ihminen voisi pienimmättäkään tuskatta ryhtyä maailmaa hallitsemaan. Mutta ne, jotka pitävät suurta ääntä maailman hallitsemisesta, eivät ole siihen valmiit.

MYÖNNYTYKSEN HYVE.

Viisaalla ei ole kiintonaisia mielipiteitä, joita hän sanoisi omikseen.¹⁾

Hän mukautuu muitten ajatuksiin.

Minä tahdon maksaa hyvän hyvällä. Tahdon myöskin maksaa pahan hyvällä.

Hyve on hyve.

Luottamukseen vastaan luottamuksella; samaten vastaan epäluuloonkin luottamuksella.

Hyve on luottavainen.

Viisas elää maailmassa kainosti itseään hilliten ja hänen sydämensä uhkuu myötätuntoa kaikkia kohtaan.

Ihmiset uskovat hänelle ajatuksensa ja hän pitää heitä kaikkia lapsinaan.

¹⁾ Nim. ajatuksen (alemman ymmärryksen) tasolla. Koko hänen elämänsä on yhden suuren periaatteen toteuttamista.

50.

ELÄMÄN ARVO.

Ihmiset astuvat elämään ja palaavat takaisin kuolemaan.

Elämän portit ovat kolmetoista luvultaan ja yhtä monta on kuoleman portteja.

Yhtä monta tietä myöten elämä nopeasti käy kuolemaa kohden. Ja minkätähden?

Sentähden että ihmiset tavoittelevat ainoastaan aisti-elämää.

On sanottu, että ihminen, joka tuntee elämän salaisuuden, voi vaeltaa kautta maan varustautumatta sarvikuonoa tai tiikeriä vastaan.

Hän voi mennä taistelun tuoksinaan miekkaa pelkäämättä.

Sarvikuono ei löydä paikkaa, mihin sarvensa työntää.

Tiikeri ei löydä paikkaa, mihin kyntensä iskeä.

Miekka ei löydä paikkaa, mihinkä tunkeutua.

Ja miksikä ei?

Sentähden että hän on voittanut kuoleman.¹⁾

¹⁾ Ihminen on voittanut kuoleman silloin, kun hän on tullut itsetietoiseksi hengen maailmassa. Niin kauan kun hän tavoittelee ”kolminaismaailman” (ruumiillisen, tunne- ja älymaailman) aisti-elämää, hän on kuoleman orja. Elämän ja kuoleman kolmetoista porttia ovat: ruumiin viisi aistia ja seitsemän hermokeskustaa (lootuskukkaa, tshakraa) sekä äly, joka kokonaisuudessaan on yhtenä aistina.

51.

HYVEEN SUOSITTELEMISTA.

Tao synnyttää ja Teh (hyve) elättää.

Kaikki oliot pukeutuvat moniin muotoihinsa ja Teh'in voima vie niitä täydellisyyttä kohti.

Sentähden kaikki oliot yhtyvät Taoa ylistämään ja hyvettä suosimaan.

Mutta tämä Taon ja Teh'in kunnioitus ei tapahdu mistään käskystä.

Se ei ole pakoitettua ja sentähden se kestää ainiaan.²⁾

Sillä Tao synnyttää kaikki oliot ja Teh elättää, enentää, kasvattaa, täydentää, kypsyttää, suojelee ja valvoo niitä.

Synnyttäminen omistamatta, työskenteleminen odottamatta palkkaa, kasvattaminen anastamatta valtaa — se on ylhäistä hyvettä!

¹⁾ Voisimmehan kuitenkin sanoa, että vastakaiku ihmisen omassa rinnassa pakoittaa häntä kunnioittamaan Hyvää.

PALAAMINEN ALKUSYYHYN.

Se, mistä maailmankaikkeus puhkesi esiin, voidaan pitää sen äitinä.

Tuntemalla äitiä pääsette lapsen perille.¹⁾

Ja jos tuntien lasta pidätte äitiä korkeampana, ette kärsi mitään pahaa, vaikka ruumiinne häviääkin.

Pitäkää suunne lukossa ja sulkekaa näön ja äänen ovet, niin ei teillä pitkin elämänne tule olemaan mitään ikävyyksiä.

Mutta avatkaa suunne ja olkaa kyseliäitä, niin teille koko elämänne ajan tulee harmillisuuksia.²⁾

¹⁾ Kaikki muinaisajan filosofit ja mystikot ovat yhtä mieltä siitä, että on olemassa kaksi tietoa: alempi ja ylempi. Alempi tieto käsittää kaikki tieteet: se on tietoa ilmenneestä maailmasta, näkyväisestä ja näkymättömästä, Ylempi tieto on henkinen tieto, joka ei tule aistimien avulla, vaan siten, että ihminen hengessään yhtyy jumalalliseen tajuntaan. Silloin hän tuntee „äidin” ja saattaa ylhäältäpäin tietää kaikki, mikä koskee ilmennyttä maailmaa („lasta”).

²⁾ Viittaa siihen, että viisauden, korkeamman tiedon polku on ajallisestikin rauhallisempi kuin uteliaisuuden tieteellinen tie.

Käsittää olioita niiden siemenessä on älyä.

Pysyä lempeänä on olla voittamaton.

Seuratkaa valoa, joka johtaa teitä kotia kohti,
niin ette joudu hukkaan pimeässä.

Tätä minä sanon ikuisen Taon toteuttamiseksi
käytännössä.

SELVYYDEN KASVAMINEN.

Oi jospa olisin kylliksi viisas seuraamaan suurta Taoa!

Suuri Tao on äärimmäisen helppo, mutta ihmiset kulkevat mieluummin monimutkaisia teitä.

Hallitseminen on suuri työ.

Vaikka talo on erinomaisen hyvin varustettu, voivat pellot olla rikkaruohoja täynnä ja jyvääitit tyhjiä.

Kauniisti pukeutumista, terävien miekkojen kantamista, ylellistä syömistä ja juomista ja suuren rikkauten kasaamista — sitä minä sanon koreaksi varkaudeksi.

Ettei se ole Taoa, on ainakin varma.

54.

JUURI JA OKSAT.

Joka oikein istuttaa, ei koskaan kisko istutuksiaan ylös.

Joka oikein tarttuu kiinni, ei hellitä.

Hänen jälkeläisensä kunnioittavat häntä lakkaamatta.

Joka itsessään kehittää Ttoa, hän juurtuu hyveeseen.

Joka kehittää Ttoa perheessään, hän saattaa hyveensä leviämään.

Joka kehittää Ttoa kylässään, hän kasvattaa onnellisuutta.

Joka kehittää Ttoa valtakunnassaan, hän saattaa onnen voitolle.

Joka kehittää Ttoa maailmassa, hän tekee hyveen kaikkialliseksi.

Minä tarkastan itseni ja tulen tuntemaan toisia.

Tarkkaan perhettäni ja kaikki muut tulevat tuiiksi kuin perheen jäsenet.

Tarkkaan valtakuntaani ja opin tuntemaan muutkin.

Tarkkaan tätä maailmaa ja muut maailmat tulevat minulle tunnetuiksi.

Kuinka muuten voisin oppia tuntemaan ne lait, jotka kaikkia hallitsevat, kuin siten, että tarkkaan niitä itsessäni?¹⁾

¹⁾ Analogian laki. Mikrokosmos ja Makrokosmos.

55.

IHMEELLINEN SOPUSOINTU.

Se mies, joka on Taon täyttämä, on kuin pieni lapsi.¹⁾

Myrkylliset eläimet eivät häntä pistä; villieläimet eivät käy häneen käsiksi eivätkä petolinnut iske kynsiänsä häneen.²⁾

Hänen nuoret luunsa eivät ole kovia eivätkä jänteensä vahvoja, mutta hänen kädentartuntansa on luja ja varma.

Hän on täynnä miehevyyttä, vaikka sukupuolestaan tietämätön.

Vaikka hän huutaisi kaiken päivää, ei hänen äänensä koskaan käy käheäksi.

Tästä näkyy hänen sopusointunsa luonnon kanssa.

Tämän sopusoinnun tieto on ikuinen Tao.

Tämä ikuinen Tao on hengen valistus.

¹⁾ ”Ellette tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan”. Matt. XVIII: 3.

²⁾ „Ja nämä tunnusteet ovat niiden tehtävissä, jotka uskovat: minun nimelläni he ajavat ulos riivaajaisia, puhuvat uusilla kielillä, poistavat käsin käärmeitä, ja jos juovat jotakin kuolettavaa, ei se vahingoita heitä: he panevat kätensä sairasten päälle, ja ne tulevat terveiksi.” Mark. 16; 17—18.

Kohtuuttomat tavat puhkeavat ihmisessä, ja kun mieli antaa intohimoille perää, kasvavat ne päivä päivältä.

Mutta päästyään huippuunsa vievät ne ihmisen perikatoon.

Tämä on vastoin Taon luontoa. Mikä on vastoin Taa, sen loppu on lähellä.

56.

IHMEELLINEN HYVE.

Joka Taon tuntee, ei siitä väittele, ja ne, jotka siitä lavertelevat, eivät sitä tunne.¹⁾

Pitää huulet sulettuina, sulkea näön ja äänen ovet, tasoittaa kulmikkaisuudet, vienontaa häikäisyä ja olla samalla tasalla kuin maan tomu — tämä on ihmeellinen hyve.

Joka tämän huomaa, hän katsoo samoilla silmillä avomielisyyttä ja umpimielisyyttä, hyvän-
tahtoisuutta ja loukkausta, kunniaa ja häpäisyä.

Tästä syystä häntä kaikki ihmiset suuresti kunnioittavat.²⁾

¹⁾ Ensimmäisiä neuvoja Jumalan etsijälle on, että hänen tulee välttää kaikkea kinastelua henkisistä asioista. Jumalan tuntoon pääsee ainoastaan sisäisesti pyrkimällä ja hiljaisilla harjoituksilla.

²⁾ Koko luku nähtävästi kuvaa meditaation eli miehistelyn harjoittajaa.

OIKEA HALLITUS.

Oikeamielinen hallitkoon valtakuntaa. Ovela johtakoon sotajoukkoa.

Mutta se, joka tehokkaasti toimii toimettomuudellaan, olkoon kuningas.¹⁾

Mistä tiedän, kuinka asioiden laita on oleva?

Tiedän tämän kautta:

Kun ihmisten toimia ohjaamassa on estäviä lakeja, köyhtyy maa yhä enemmän.

Kun kansan sallitaan vapaasti aseita käyttää, on hallitus vaarassa.

Mitä sukkelammaksi ja taitavammaksi kansa tulee, sitä enemmän tulevat keinotekoiset kappaleet käytäntöön.

Ja kun viekkaat keinot ovat saaneet yleistä arvoa, silloin varkaat menestyvät.

Sentähden sanoo viisas: »Minä en mitään määrää, ja kansa on muodostava itsensä.

¹⁾ Totinen hallitsija on oleva samassa suhteessa kansaansa kuin ihmisen sisin minuus hänen näkyväiseen persoonallisuuteensa: samalla omatunto, viisas järki ja innostava ihanne, muttei pakoittaja eikä toimeenpanija. Seuraavat säkeet ja luvut yhä täydentävät ja valaisevat samaa ajatusta.

Tahdon pysyä rauhassa, ja kansa on löytävä leponsa.

En tahdo tunkea esille, ja kansa on menestyvä.

Tahdon panna pois kunnianhimon, ja kansa on palaava luonnolliseen yksinkertaisuuteensa.»

SALLIA TOISTEN PARANTAA ITSENSÄ.

Vapaa ja lempeä hallitus antaa kansalle kehittymisen mahdollisuuden.

Kun hallitus on jäykkä ja vaativainen, on kansa kuihtunut ja viheliäinen.

Kurjuus on vain olemisen varjo.

Onnellisuus on vain kurjuuden verho.

Koska niistä on tuleva loppu?

Jos ja'amme oikeuden mukaan, tulee hävitys itsestään valtiolle, ja mikä oli omalla tavallaan hyvää, on antava tilaa pahalle.¹⁾

Todella kansa on ollut pilven peitossa kauan aikaa.

Sentähden on viisas täynnä oikeutta, mutta hän ei veistele ja kavertele toisia. Hän on oikeamielinen, mutta ei moiti toisia.

Hän on suora, mutta ei suorista toisia.

Hän on valaistu, mutta ei loukkaa valistuksellaan.

¹⁾ Laotse jo ymmärsi, että omaisuuden tasajaosta ei olisi paljon apua kärsivälle yhteiskunnalle.

59.

TAON VARJELEMINEN.

Ihmisten hallitsemisessa ja taivaan palvelemisessa ei ole mitään kohtuuden veroista.

Kohtuuden kautta ihminen saapuu ensimmäiseen tilaansa.¹⁾

Kun tämä tila on saavutettu, omistaa ihminen rajattoman määrän hyvettä.

Sellaisen hyveen voimalla hän voittaa kaiken.

Eikä tällä mestaruudella ole loppua.

Siten hän esteettä voi vastaanottaa kuninkuuden.

Sellaisella ihmisellä on äidin rakenne²⁾ ja hän kestää rajattomasti.

Hän on kuin kasvi, jonka juuret ovat syvällä ja jonka varsi on luja.

Hän on ihminen, joka elää kauan ja näkee monta elonpäivää.³⁾

¹⁾ S. o. tulee tietoiseksi henki-minästään.

²⁾ Sillä hän voi itsetietoisesti „synnyttää” itselleen persoonallisuuksia ilmenneessä maailmassa.

³⁾ Ruumistusta.

VALTAISTUIMEN TÄYTTÄMINEN.

Valtioita olisi ohjattava niinkuin keitämme pieniä kaloja, suuretta puuhatta.

Kun Tao saatetaan valtakuntaa ohjaamaan, antaa se lepoa kuolleitten varjoille.¹⁾

Ei niin, että henget tulisivat toimettomiksi, vaan ne lakkaavat häiritsemästä kansaa.

Mutta — mikä on tärkeämpää — kansan viisas johtaja ei tee niille pahaa.

Ja kun nämä eivät häiritse toisiansa, tähtää niiden vaikutus yhteiseen hyvään.

¹⁾ Laotse tiesi hyvin, kuinka levotonta on „tuonelassa”, kun maallinen elämä on uhkunut huonosti hallitun yhteiskunnan synnyttämiä intohimoja.

61.

NÖYRYYDEN HYVE.

Valtakunta, niinkuin virta, tulee suureksi ole-
malla matala. Se tulee keskustaksi, johon koko
maailma pyrkii.

Samoin on naisen laita: hän voittaa miehen
yhtämittäisellä rauhallsuudella.

Ja rauhallsuus on samaa kuin kestäväisyys.

Sentähden suuri valtio laskeutumalla niitten
luo, jotka ovat sitä alempana, voi päästä niitä
hallitsemaan.

Samaten pieni valtio, alistumalla jollekin suu-
relle, voi taata itselleen sen liittolaisuuden.

Siten toinen hankkii nöyryydellään uskollisuutta,
toinen suosiota.

Suuri valtio haluaa saada valtaansa pieniä ja
elättää niitä, mutta pieni valtio haluaa tulla liitto-
laiseksi ja palvella suurempaa.

Siten molemmat tulevat tyydytetyiksi, jos vain
suurempi tahtoo alentua.¹⁾

¹⁾ Moni arvelee epäilemättä, että Laotse tässä luvussa
on liian „optimistinen”.

KÄYTÄNNÖLLINEN TAO.

Tao on kaikkien olioitten hiljainen johtaja.

Se rikastuttaa kunnan miestä ja torjuu pahan-
tekijän.

Sen neuvo on aina paikallaan, sen hyväntah-
toisuus tulee aina tarvittaissa.

Niitäkään, jotka ei ole hyviä, se ei hylkää.

Sentähden, kun hallitsija astuu valtaistuimel-
leen ja viittaa luokseen ylimyksiä, ei edes prinssi,
joka tulee hänen eteensä arvomerkeillä ja ratsas-
joukon saattamana, ole sen veroinen, joka nöy-
rästi esittää tämän Taon.

Sillä miksikä vanhat pitivät Taa niin suuressa
arvossa?

Eikö sentähden että se oli kaikille avoinna il-
man suurta etsimistä ja että sen kautta ihminen
pääsi synnistä?

Tämän tähden sitä pidettiin maailman suurim-
pana kalleutena.

63.

ETEENSÄ KATSOMINEN.

Toimia ilman suunnitelmaa, puuhata olematta olevinaan, löytäen suuren siinä, mikä on pientä, ja paljouden vähässä, kostaen vääryyden hyvyydellä, voittaen vaikeita asioita silloin kun ne ovat helppoja, ja ohjaten suuria asioita niiden alussa — se on Taon tapaista.

Kaikkien vaikeiden asioiden alku on helppouudessa ja suurten asioiden vaikeus vain alussa.

Sentähden viisas voi aikaansaada suuria asioita näennäisesti edes kajoomatta niihin.

Joka keveästi suostuu, pitää harvoin sanansa. Joka pitää kaikkia asioita helppoina, hänellä on paljon vaikeuksia.

Sentähden viisas pitää paljon lukua pienistä asioista eikä hänellä siten ole mitään vaikeutta.

64.

HUOLENPITO VÄHÄISISTÄ.

Mikä on hiljaista, on helposti kiinni pidetty.

Mikä on odotettua, on helposti vältettävissä.

Mikä on haurasta, taittuu helposti.

Mikä on pientä, hajoaa nopeasti.

Toimita tehtäväsi, ennenkuin se pukeutuu muotoon¹⁾).

Järjestä asiat, ennenkuin alkaa sekaannus.

Puu, joka on sylin vahvuinen, kasvoi pienestä vesasta.

Yhdeksänkerroksinen linna kohosi pienestä kivi-kasasta.

Tuhannen virstan matka alkoi yhdestä askeleesta.

Joka ainoastaan suunnittelee, hän hävittää.

Joka tavoittelee, hän kadottaa.

Viisas ei menettele siten, ja sentähden hän ei tee pahaa.

Hän ei tavoita ja sentähden hän ei kadota.

Mutta yhteinen kansa epäonnistuu puuhissaan menestymisensä aattona.

¹⁾ Viisas voittaa alemman minänsä vastenmielisyyden, ennenkuin se kasvaa „kynnyksellä vartioivaksi” hirviöksi.

Jos he olisivat yhtä ymmärtäväisiä lopussa kuin alussa, ei tulisi sellaisia tappioita.

Sentähden viisas haluaa ainoastaan sellaista, jota muut halveksivat, eikä pane mitään arvoa vaikeasti saavutettaville asioille.

Hän hankkii yleistä oppia, mutta palaa siihen, jonka joukot ovat jättäneet tien oheen.

Siten hän pyrkii luonnolliseen kehitykseen kaikissa asioissa ja toimii suunnittelematta.

YKSINKERTAINEN HYVE.

Vanhat, jotka panivat Taon käytäntöön, eivät käyttäneet sitä kansan pöyhittämiseksi vaan tehäkseen heidät yksinkertaisiksi ja luonnollisiksi.

Vaikeus kansan hallitsemisessa johtuu liiallisesta valtiotaidosta.

Joka koettaa hallita valtakuntaa valtiotaidolla, on sille ainoastaan vitsaukseksi, mutta joka ilman sitä hallitsee, on siunaukseksi.

Näiden kahden asian tieto on oikea hallitustaito ja niiden noudattamista sanotaan yksinkertaisuuden hyveeksi.

Syvä ja avara on tämä yksinkertaisuuden hyve, ja vaikka se on vastakkainen muille keinoille, voi se saada aikaan täydellisen järjestyksen.

66.

ITSENSÄ VIIMEISEKSI ASETTAMINEN.

Sen kautta saavat suuret virrat ja joet veroa kaikilta joilla ja puroilta, että ne ovat matalammalla: tässä on syy niiden ylemmyyteen.

Sentähden viisas tahtoessaan hallita kansaa puhuu itsestään ikäänkuin heitä alempana olevasta; ja halutessaan olla etevä asettaa hän oman itsensä taaimmaiseksi.

Siten vaikka hän on heitä ylempänä, he eivät tunne hänen painoansa, ja vaikka hän on heistä edellä, ei hän ole kellekään esteeksi-

Sentähden koko maailma koroiltaa häntä kuniaan eikä kukaan siitä loukkaannu.

Ja koska hän ei kilpaile, ei hänellä ole kaidehtijaa.

KOLME KALLISTA ASIAA.

Koko maailma tunnustaa, että vaikka minun taoismini on suuri, se ei kuitenkaan ole riittävä. Sen suuruus saa sen näyttämään riittämättömältä.

Jos se olisi kuin muut, olisi se jo kauan sitten huomattu riittämättömäksi.

Mutta minä pidän kiinni kolmesta kalliista asiasta, joita myöskin harrastan.

Ensimmäinen on sävyisyys.

Toinen on säästäväisyys.

Kolmas on nöyryys.

Tällä sävyisyydellä voin olla uskalias. Tällä säästäväisyydellä voin olla antelias. Tällä nöyryydellä voin olla suuri palveluksessa kuten kunnian astia.

Mutta näinä päivinä ihmiset hylkäävät sävyisyyden ja tulevat tunkeileviksi.

He heittävät säästäväisyyden ja tulevat tuhlaaviksi.

He jättävät nöyryyden ja tavoittavat etevämyyttä ja niinmuodoin kuolemaa.

Sävyisyys on aina voittokas hyökkäyksessä ja varma puolustuksessa.

Sentähden, kun taivas tahtoo säilyttää ihmisen, ympäröi se häntä sävyisyydellä.

68.

TAIVAAN JÄLJITTELEMINEN.

Joka hyvin komentaa, ei ole käskeväinen.

Joka hyvin taistelee, ei ole vihainen.

Voittajista paras ei uhmaile sotaa.

Mestareista paras johtaa palvelijoitansa alentumalla.

Tämä on kiistelemättömyyden hyve. Tämä on vakuutuksen hyve.

Tämä on taivaan jäljittelemistä, joka oli vanhojen korkein päämäärä.

YLHÄISEN HYVEEN KÄYTTÖ.

Suuri sotilas on sanonut: »En uskalla olla isäntä vaan olisin mieluummin vieras. (S. o. En tahdo antaa taisteluvaatimusta vaan mieluummin vastaan siihen.) En uskalla edistyä tuumaakaan, vaan mieluummin peräydyn jalan verran.»

Tätä minä nyt nimitän sivuhyökkäykseksi eikä rivien etunenässä kulkemiseksi: se on samaa kuin kantaa aseita valmistumatta taisteluun, tarttua miekkaan sitä paljastamatta ja kulkea vihollista kohti käymättä sen kimppuun.

Ei ole mitään niin onnetonta kuin astua kevytmielisesti sotaan.

Sillä niin tekemällä olemme vaarassa kadottaa arvokkaimpamme, nim. sävyisyytemme.

Siten tapahtuu, että kun vastakkaiset vallat kohtaavat toisensa taistelussa, hän joka sitä surkuttelee, jää varmasti voittajaksi.

70.

VAIKEUS TULLA TUNNETUKSI.

Helpot ovat minun sanani oppia ja helpot panna käytäntöön.

Kuitenkaan ei kukaan kykene niitä ymmärtämään eikä panemaan käytäntöön.

Sillä sanoissani on kaukainen alkuperä ja teoisani ylhäinen laki.

Jotka eivät sitä tunne, eivät minuakaan tunne.

Niitä on harvassa, jotka minua tuntevat, ja he antavat minulle arvoa.

Sillä viisas on ulkonaisesti köyhä, mutta hänellä on jalokivi povessaan.

TIETÄMÄTTÖMYYDEN TAUTI.

Oman tietämättömyytensä tunteminen on parasta tietoa.

Sellaisen tiedon puute on tautia.

Jos vain joku pitää sitä tautina, paranee hän siitä.

Viisas on vapaa tästä taudista.

Hän tietää mitä se on ja on vapaa siitä.

72.

ITSENSÄ RAKASTAMINEN.

Kun ihmisillä ei ole oikeata nykyisten vaarain pelkoa, syöksyvät he suurempiin vaaroihin.¹⁾

Varokoot, etteivät laajenna taloansa väsyneinä nykyiseen tilaansa.

Jolleivät he halveksi sitä, ei synny sellaista väsymystä.

Tämän vuoksi viisas, vaikka hänellä on itse-tunto, ei kerskaile.

Hän rakastaa mutta ei pane itseään korkealle.

Siten hän välttää ylpeyden ja on tyytyväinen.

¹⁾ Tai: Kun ihmiset eivät pelkää vallan majesteettia, syöksyvät he hirmuvallan kynsiin.

TOIMINNAN VAPAUS.

Jonka rohkeus ilmenee uhmailemisessa, hän joutuu kuolon käsiin.

Jonka rohkeus näyttäytyy itsensä hallitsemisessa, hän säilyy.

Niin että on olemassa kahdenlaista rohkeutta, toinen onneton ja toinen edullinen.

Mutta kuka voi sanoa, miksi toinen niistä saa osakseen taivaan tuomion?

Tämän vuoksi viisas huomaa toimimisen vaikeaksi.

Taivaallinen Tao ei kilpaile ja voittaa kuitenkin kaiken; se ei puhu ja on kuitenkin taitava vastaamaan, se ei kutsu ja kuitenkin tulevat esineet helposti sen luo.

Se on hiljainen menettelytavassaan ja sen toimenpiteet ovat täysin tehokkaat.

Taivaan verkolla on suuret silmät ja kuitenkin ei mikään pujahda niiden läpitse.

74.

HALLITSEMISEN VIRHE.

Kun kansa ei pelkää kuolemaa, mitä virkaa on silloin rangaistuksella heidän peloittamiseksi?

Ja jos heitä aina pidettäisiin kuoleman pelossa ja minä ryhtyisin käsiksi kaikkiin pahantekijöihin ja tappaisin heidät, uskaltaisinko tehdä sen?

Aina odottaa suuri Teloittaja!

Jos joku anastaa sen viran, on hän kuin vastaalkaja, joka astuu suuren rakentajan työmaalle.

Sellainen harvoin on leikkaamatta omia käsiään.

AHNEUDEN PAHA.

Kansa kärsii nälkää sentähden että heidän ylempänsä panevat heille raskaita veroja. Tämä on heidän puutteensa aiheuttajana.

Kansaa on vaikea hallita noiden ylempien käskäväisyyden vuoksi. Tämä on hämmennyksen syynä.

Ihmiset halveksivat kuolemaa, koska elämän kestämisessä on niin paljon tuskaa.

Siinä syy heidän välinpitämättömyyteensä kuolemaa kohtaan.

Sentähden on parempi elää syrjässä kuin tehdä liikoja elämästään.

76.

VOIMAN VAARA.

Ihminen on syntyessään hento ja heikko, kuollessaan jäykkä ja voimakas.

Samoin on kaiken laita. Puut ja vesat varhaisessa kasvussaan ovat pehmeitä ja taipuvia, mutta kuollessaan kuivettuneet ja sitkeät.

Niiden kovuus ja tukevuus ovat kuoleman seuralaisia, mutta hienous ja taipuvaisuus elämän seuralaisia.

Sen vuoksi sotilas luottamalla voimaansa ei voita kuolemaa, ja samoin voimakas puu tulee ainoastaan polttopuiksi. Sillä väkevän ja tanakkaan pitää olla alhaalla, mutta hiljainen ja myöntyväinen on ylhäällä.

TAIVAALLINEN TAO.

Niinkuin jousen jännittäminen on taivaallinen Tao.

Se tuo alas kaiken, mikä on korkeata, ja nostaa sen, mikä on alhaista.

Se vähentää, missä on liiallisuutta, ja lisää, missä on puutetta.

Taivaallinen Tao tekee kaikki oliot samanvertaisiksi. Tämä Tao ei ole ihmisestä.

Ihminen ottaa tarvitsevalta lisätäkseen omaa ylpeyttään.

Missä on se mies, jolla on rikkautta yltäkyllin ja joka antaa sen maailman palvelukseen? Ainoastaan hän, jolla on Tao.

Tämän vuoksi viisas suorittaa työnsä odottamatta palkintoa eikä etsi kunniaa itselleen.

Siten hän peittää rikkautensa.

78.

TOTUUDEN OMAKSUMINEN.

Ei mikään koko maailmassa ole niin heikkoa ja taipuvaa kuin vesi, mutta väkevän alas murtamiseen ei sillä ole vertaista.

Tässä ei ole mitään vaalinvaltaa.

Koko maailma tietää, että pehmeä voi kuluttaa loppuun kovan ja heikko voittaa väkevän, mutta kukaan ei jaksa toteuttaa sitä teoissaan.

Sentähden viisas sanoo: »Joka kantaa maansa synnit, on todella maansa herra. Joka kantaa ihmisten kärsimykset, on todella heidän kuninkaansa». ¹⁾

Totuuden sanat ovat aina eriskummaisista (paradokseja)!

¹⁾ Vaikka tämä on kaikkien aikojen vapahtajamoraalia, piilee Laotsen sanoissa samalla näkemys tulevasta maailman vapahtajasta.

79.

LUPAUKSEN PITÄMINEN.

Kun on sovinto tehty pitkän kiistan jälkeen, jää toinen puoli aina napolisemaan. Ja kuinka tätä voitaisiin sanoa hyväksi riidan ratkaisuksi?

Sentähden viisas ottaa oman osansa sitoumuksesta eikä vaadi itselleen muuta.

Kunnon mies tarkastaa ainoastaan omia sitoumuksiaan sopimuksessa, mutta kunnoton etsii omaa etuaan.

Taivaallisella Taolla ei ole suosikkeja.

Se auttaa aina hyviä.

80.

YKSINÄÄN SEISOMINEN.

Jos minulla olisi pieni valtakunta ja ainoastaan kymmenen tai sata kykenevää miestä, niin minä en käyttäisi niitä hallitukseen.

Minä opettaisin kansaa katsomaan kuolemaa korkeaksi asiaksi ja silloin he eivät lähtisi ulkomaille sitä etsimään.

Vaikka heillä olisi laivoja ja vaunuja, eivät he niillä lähtisi matkaan.

Vaikka heillä olisi sotavarustuksia, ei heillä olisi koskaan tilaisuutta ottaa niitä yllensä. Kansa palaisi taas nuoran ja solmun käyttöön (kirjoituksen asemasta).

He huomasivat karkean ruuan hyvänmakuiseksi, pitäisivät yksinkertaiset vaatteensa kauniina, katsoisivat talojansa lepopaikoiksi ja nauttivat omista yksinkertaisista huvituksistansa.

Vaikka läheisyydessä olisi naapurivaltio ja sieltä kuuluisi kukkojen kiekunta ja koirien haukunta, niin kansani kuitenkin kasvaisi vanhaksi ja kuolisi tuntematta tarvetta seurustella sen kanssa.

YKSINKERTAISUUDEN TODISTUS.

Vilpittömät sanat eivät ole korskeita, korskeat sanat eivät ole luotettavia.

Taon mies ei väittele.

Jotka väittelevät, eivät ole Taossa taitavia.

Jotka tuntevat sen, eivät ole oppineita. Oppineet eivät sitä tunne.

Viisas ei aarteita kasaa.

Mitä enemmän hän toisille tuhlaa, sitä enemmän hänellä itsellään on.

Mitä enemmän hän muille antaa, sitä rikkaammaksi hän tulee.

Tämä on taivaallinen Tao, joka tunkee kaiken läpi, mutta ei loukkaa ketään.

Tämä on viisaan miehen Tao, joka toimii, mutta ei taistele.

HYVEEN TIEN KIRJAN LOPPU.

Maailman pyhät kirjat

Sarjan seuraavissa numeroissa:

Dhammapada

Zarathustra

Patandshalin joogasuutrat

Bhagavad Gita

Pistis Sophia

Koraani

Kuolleitten kirja y m.